

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társ szerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Művészvilág Nyitrán.

A színek és vonalak harmóniájának nevezte a Nemzeti Szalon titkára, Nyitra város közönségéhez intézett köszöntőjében, azt a képzőművészeti kiállítást, melyben a Szalon igazgatóságának lelkes buzgóságából egy héten át gyönyörködhattunk.

Valóban a színek és vonalak harmóniája volt ez a kiállítás, érdekes és szép összhangja az emberi lélek és a természeti tünemények sokféleségének, egységes összefoglalása a hangulatok, kedélyállapotok, életfoglalkozások, tájak, emberi alkotások és légyjelenségek ezernyi ezer sajátosságának.

S ezzel már rámutattunk a kiállítás alapjellegerére. Természetet és hangulatot festettek vászonra, öntöttek ércebe a kiállító művészek. Ez a modern képzőművészetnek két főiránya, de ezek közül az első, a természetnek hű, a valóság visszatükrözésére törekvő iskolája nagyon is háttérbe szorul, a hangulatok iskolájának roppant kedvelt és divatos iránya mellett. A hangulat embere az egyéni felfogás és izlés követelményeinek hódol, a természet és élet neki csak panoráma, egy óriási amfiteatrum, vagy egy villamos lámpákkal kivilágított színház, melyben az alakok, a színek és az arányok a művész képze-

letében dolgozódnak fel művészi valóságokká.

Ez a secessio, az eltérés, eltávolodás mindentől, a mi a művész izlése és érzékének, képzelőtehetsége rajzainak, esze és szíve sejtelmeinek korlátot szabna.

Lehetetlen tagadni, hogy ennek az iránynak is van jogosultsága addig a határig, melynél a művészet egyszerűen csak a szokatlant, az elütőt, az egyénit tünteti fel, de nem a lehetetlent, a valóssággal homlokegyenest ellenkezőt.

Más kérdés vajjon ez az irány előbbre viszi-e a művészetet tudás és műérték dolgában? Tudás dolgában, úgy hisszük, igen. A secessió emberei bámulatos finomsággal dolgoznak, valóságos mesterei a távlat hatást keltő kiemelésének, akár darabos, akár sima festéssel dolgoznak, egyaránt csodálatosan tudják beosztani a részeket a messzeség, vagy a magasság szemléltetésére. A színárnyalatok egybeolvadó sajátosságai a színezés technikájának magas fokú tökélyéről tesznek bizonyosságot.

Az ezen irányt képviselő művek között Vaszary János, Hegedűs László, Kézdi-Kovács László és Déry Béla képeit tartjuk legkiválóbbaknak.

Műértékre nézve azonban ennek az iránynak a művei nem fogják győzelmesen megállhatni helyüket abban a versenyben,

mely a képzőművészet pályafutásában egy percig sem pihen. A természet és a való élet felé közeledő irány, mely mögött már nagy történelmi múlt áll, az örök szépet kereső ember előtt mindig nagyobb becsben fog állani, és ha ennek az iránynak az emberei megfeszítik erejüket s olyan szerencsések lesznek az élet- és természet-hűséget visszatükröző invenciók megrögzítésében, mint a mily ügyesek és képzetek a secessiók a hangulat és a képzelet merész, szeszélyeszerű alakjainak szemléltetésében, nem szenvedhet kétséget, hogy az élet és természeti valóságok iskolája újra el fogja foglalni régi trónusát a képzőművészetek pantheonjában.

Ezt az iskolát a nyitrai műtárlaton legnagyobb sikerrel Tull Ödön, Jendrassik Jenő, Rubovics Márk képviselték.

A kiállított képek legnagyobb része olajfestmény, s ezek a legsikerültebbek is. Valamivel hátrább állanak az aquarellek, s talán leggyengébbek voltak a pasztelek.

A szobrászat mindössze néhány művel, 5-6 kis szoborral volt képviselve, de ezek mind nagy tetszéssel találkoztak.

Sokszor végig sétáltunk a tárlaton, s mindig újabb és újabb gyönyörűségek és élvezetek tárultak fel szemünk előtt. A Nemzeti Szalon igazgatósága hálára kö-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Képek a zabori zárdából.

— Irta: Mittuch József. —

II.

A borongó elme, az érző szív kerüli a zsi-bajt, magányba vágyik. Keres egy talpaiattayi helyet, mely hangulatának legjobban megfelel. Az őnmaga sorsán aggódó lélek elvonul a világ zajától s szent megilletődéssel tanyát üt a méla csönd, az eszményi nyugalom tájain.

S van-e valami főnségesebb, szent hangulatra keltőbb a természet szűz ölénel, hol minden fuszál, minden esalit, az életnek legesekélyebb megnyilvánulása elszakasztja a föld rögetől a háborgó lelket s sasszárnyakon fölemeli közelebb az éghez? Az erdők sötét, titokzatos mélye méla suhóságával, majd vihar nyomán kelt siró zugásával elbódítja, leláncolja a lelkületet.

Főnségesen megkapó az erdő a maga szent nyugalomával. Csöndjét nem zavarja semmi. Legfeljebb a vad lépte alatt megrörrenő avar. Nincs az a perzsaszőnyeg, mely vetekedhetnek az erdők puha lombtakarójával, melynek fakó, elsárgult szőnyegéből itt-ott felüti sokszínű szirmát egy-egy elárvult, remete virág. A mozdulatlan némaságba

hebe-korba beleszól a lombszövevény közt vigan tovarebbenő pinty, majd meg éles fütyvével a hangos zsolnamadár. S ha a bércék ormáról leszáguldó vihar belekap izmos karjaival a százados tölgyek torzonborz koronájába, zúg, recseg, ropog a fa ágas-bogas sudara, míg csak meg nem pihen az elemek ijesztő harca. A leszakadó zuhatag utolsó cseppjei tompa koppanással hullanak a felszikkadt lombra s dagasztják a szikláról sziklára alábukó csacsogó esermelyt.

Ilyen helyre huzódik a szemlélődő lélek, hol társai a természet és az isten.

Az ősrégi idők remetéi műértelemmel tudták kikutatni ezen hangulatos helyeket. Majd távoli hegyek ormán, majd erdőkoszorúzott völgyek ölen ütöttek föl szegényes sátorfájukat, hogy ott messze a világ csalárd zürzavarától munkálják lelkük üdvét s szívök szívéből fakadó imában, elmélkedésben társalognak Istenökkel, ki minden ezen csodaszép tájaknak bölcs alkotója.

A Zabor hegyesség közé magasan ékelt völgy is ajánkozott ilyen földre szakadt darab menyországoknak. Köröskörül az őt tölgyesek, itt-ott egy-egy virághimes kis hegyi pázsittal, a föld méhéből kibugyanó forrásaival, csobogó ereivel, a háttérben merészen kiugró szürke szikláival — mind néma szóval csalogatták a világ hiúságáról lemondó

lelkeket, hogy itt tatarozgassák össze fészüket, hol suttogó szellő, madárdal, csermely csevegése imára fogja hangolni talán elzibbadt lényüket. S jöttek messze tájról e megszentelt helyre.

Kik voltak? mikor? honnan jöttek, ki mondhatná meg? Régesrégén volt. Hirmondója sincs. A bölcs emberek is csak tapogatóznak. Sejtenek valamit, de biztosat állítani képtelenek. Hallgat róla a krónika, némák a vén papírok, mint a begyöpesedett sir. Azért ne is háborgassuk az első lakók siri nyugalomát töprengéseinkkel, találgatásunkkal, hadd zuzzak össze fejüket e kérdések megoldásán a szakavatott történészek.

A zabori szőlők között kaeskaringsan emelkedő út sűrű tölgyerdő lombsátrai alatt vezet a zárdához, melynek természeti szép fekvése bájjal önkéntelenül is benső, elmélkedő életre készít. Magánya, magas fekvése fölemeli a lelket. S így nem csoda, hogy régesrégén még szt. István ideje előtt, midőn a kereszténység élet-halálharcot vívott az e tájakon begyökerezett pogánysággal, találkoztak lemondó és lelki tökéletességet kereső remetek, kik futva menekültek a világ zajától ez elhagyatott helyre, hogy itt közelebb az éghez, az anyatermészet örökrenek helyén nyugodalmat, enyhét keressenek erényre, tökéletességre törő lelküknek.

telezte Nyitra város közönségét, mert a kiállítás szép és tanulságos is volt, s azzal, hogy a rendezőség a manap annyira divatos nudításokat gondosan mellőzte, a Szalon a műzslés nemesítésének fontos célját is szolgálta.

Vármegyei közgyűlés.

Nyitrávármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 23-án tartotta rendes tavaszi közgyűlést Markhot Gyula főispán elnöke alatt.

A közgyűlés látogatottság és érdeklődés dolgában azzal a sikerrel dicsekedhetik, mely az új korszak beköszöntése óta a vármegye minden közgyűlésének osztályrészül jutott. Ha talán magán a közgyűlésen nem folytak is hosszú diskusziók, de a közgyűlés előtt a pártok értekezletein, s főképez az állandó választmányban az ügyek annál behatóbb tanácskozás alá vetettek.

Időbeli sorrendben haladva, legelőször a közgyűlést megelőző dolgokról kell beszámolnunk.

Pártértekezletek.

A Nyitramegyei Pártszövetség a közgyűlés előtti napon, délután 6 órakor tartotta meg külön értekezletét, melyen Mérey Lajos orsz. képviselő elnökölt.

Az értekezlet először pártügyekről bizalmas eszmecsere-t folytatott, azután a tárgysorozat pontjait beszélte meg, kiterjesztvén első sorban figyelmét a közjogi, közgazdasági ügyekre és a betöltendő tisztviselői állásokra.

A pártszövetségi értekezlet után, melynek a jelen alkalommal is Nemesek Ferenc prépost kanonok úr vendégszerető háza nyitott szíves otthon, átjött az értekezlet helyiségébe a nyitra megyei alkotmánypárt dr. Ozoray József alelnök vezetésével, Markhot Gyula főispán, Turcsányi Ödön alispán s a megyei tisztikar számos tagjának kíséretében.

Ezután rögtön kezdetét vette a közös tanácskozás, melyet Mérey Lajos elnök néhány szíves szóval nyitott meg.

Ajtics-Horváth Dezső orsz. képviselő nagy jelentőségű, szép beszéddel üdvözölte a pártszövetség körébe érkezett alkotmánypártot, s első sorban a főispán iránti rokonszenvnek meleg hangú szavakkal adott kifejezést. Ezen falak között talált menedékhelyre — mondotta a többi közt — a nemzeti ügy az alkotmányküzdelmek idején, és ezen falak között talált bizalom és támogatásra maga a főispán is akkor, midőn az ő személye

és állása, mint a legexponáltabb vezérférfit, leginkább volt kiteve az ellenség támadásainak.

Az alkotmánypárt is itt, ezen falak között született meg, mert azok a férfiak, a kik ezt a pártot megalkották, itt találkoztak, itt tömörültek először a közös nagy célért való lelkes törekvésben. Biztosította azután a főispánt arról, hogy ő itt, ebben a pártszövetségi szervezetben ezentúl is mindig meg fogja találni őszinte, igaz barátait.

A zajos éljenzéssel fogadott szóoklatra Markhot Gyula főispán nagy tetszés közt válaszolt, kijelentvén, hogy az az összhang, mely a koalíciós pártok között fennáll, szükségképen maga után vonja a közös értekezleteket, melyek megadják a lehetőséget arra nézve, hogy a vármegye java közös és egyetértő törekvéssel előmozdítottassék. Azon reményének ad kifejezést, hogy miután az együttműködő pártok tisztán a közjó elősegítését célozzák, köztük az egyetértő összetartás továbbra is zavartalanul lesz fenntartható.

Mérey Lajos elnök indítványára az értekezlet ezután Markhot Gyula főispánnak teljes bizalmat szavazott, s ennek a jegyzőkönyvben való megörökítését is elhatározta.

A közgyűlési tárgysorozatra áttérve, körülbelül másfél óra hosszat tartó eszmecsere indult meg az állandó választmány javaslatai felett, melyben résztvettek Markhot Gyula, dr. Ozoray József, dr. Ádám Endre, Karsay Imre, Árpássy Imre, dr. Franciscy Lajos és az illető javaslatok előadói: Steiner Gyula főjegyző, dr. Szathmáry István, dr. Ötvös Béla, dr. Csenkey Elemér aljegyzők.

A közgyűlés.

Markhot Gyula főispán üdvözölvén a nagy számban megjelent bizottsági tagokat, megnyitotta a közgyűlést, melynek során a tisztviselői állások betöltése került szőnyegre. A kijelölt választmányba a közgyűlés beválasztotta: Mérey Lajos, dr. Fodor Kálmán és Juhász Vince biz. tagokat. A főispán a maga részéről meghívta: Ajtics-Horváth Dezső, dr. Ozoray József és gróf Zedwitz Utz biz. tagokat.

A kijelölt választmány előterjesztése alapján egyhangulag megválasztottak: Árvaszéki alelnökké Modrányi Iván, árvaszéki ülnökké Sooky Ödön és dr. Bosnyák Lajos, árvaszéki aljegyzővé Nozdroviczky Ferenc előadói jogkörrel, számbokréthi főszolgabíróvá Dopcsányi István, I. oszt. aljegyzővé dr. Szathmáry István, I. oszt. szolgabírákká Konstantin Pál, Sooky Kamillo, dr. Kracsseinitz Gyula, II. oszt. szolgabírákká dr. Radocza Tibor, ifj. Rác István, Vermes Artur, Bieliczky Kálmán.

vize, mely ott bugyogott föl a föld mehéből barlangja alatt, a hegy oldalán.

A nagybőjtben eledle egy-egy dió volt.

Hogy elszigázott, kimerült testét meg éjjel is sanyargassa, oduját kirakta hosszú szegekkel, feje köré karikát akasztott, melyen éleshegyű kövek lógtak, hogy azok átése nyomán mindannyiszor, a mikor elszenderül — álmából fölrezenjen.

Midőn egyszer a sanyargatástól s nehéz munkától teljesen kimerülve aleltan összeesett s nem tudott mozdulni, megjelent mellette szép ifju képeben egy angyal, ki kocsiára tette s barlangjába hozta. Ezen csodálatos eseményt elmondta Benedeknek, de kérve-kérte, hogy halála előtt ne szóljon róla.

Bárhogy is bujdosott, rejtőzött az emberek elől, szent életének híre messzire terjedt, jámbor közbenjárásáért sokan könyörögtek, biztak benne, hogy Isten meghallgatja alázatos, jámbor szolgájának fohászatát.

Az akkori zürzavaros időkben a zabori erdők rejtekében tanyázott egy rablócsapat. Innen kalandoztak szerzetesjéjjel s zsákmánnyal megterhelve visszatértek a sűrűségbe. Egy ilyen kaland alkalmával egyik társuk halálosan megsebesült, sőt mielőtt Zaborba értek volna, meg is halt. A marcona, rideg szivekben ekkor fájdalom, bú ütött

A választások megejtése után a vármegye házi ügyei tárgyalattak. A székház átalakítására szóló kölcsönt, (240,000 korona), melyet a vármegye a Pesti hazai takarékpénztártól szándékozott felvenni, a belügyminiszter nem hagyta jóvá, névszerint nehezményezte a szerződésnek azt a pontját, melynek értelmében a törvényhatóság a kölcsön vett összeget 10 éven belül vissza nem fizethetné, s magasnak találta a 7·8 % kamatot is.

A belügyminiszteri jóváhagyás megtagadása újabb tárgyalásokat tett szükségessé a nevezett pénzügyintézetrel, mely a visszafizetésre vonatkozó feltételtől hajlandó elállani, úgyszintén kész a storno-díjat 3%-ról 2%-ra leszállítani, de a kamatlábat fentartja a megállapított magasságban. Ezen az alapon fog kelleni a pénzügyintézetrel újabb szerződést kötni, mely ismét jóváhagyás végett a belügyminiszterhez terjesztetik fel.

A földmivelésügyi miniszter által utalványozott 5000 korona munkás-segélyből a privygei járás 17 községe 2,100 kor., a számbokréthi járásban 18 község 1570, a szakolcaiban 11 község 1330 koronát kap. A maximális összeg, melyet a segély összegből egy-egy munkás kaphat 40 korona.

Közgazdasági ügyek.

Szabolcs, Szatmár vármegyék és Komárom város törvényhatóságainak az önálló vármegyére vonatkozó átiratát a közgyűlés pártolól megáéva tette, s a jelen politikai helyzetben a törvényhatóságok, a mennyiben a kormányt támogatni hajlandók nem is tehetnek mást, csak azt, hogy a vámsorompók felállítását 1917-re, a nemzeti banknak létesítését pedig már 1911-re követeljék. Ebben az értelemben csatlakozott a törvényhatósági közgyűlés az említett társtörvényhatóságok álláspontjához.

Szatmár és Szabolcs megyéknek a kivándorlás kérdésében Nyitramegyéhez intézett átirata már az állandó választmányban igen beható eszmecsere-t vont maga után. Az említett törvényhatóságok számos közigazgatási és gazdasági intézkedést hoznak javaslatba a kivándorlás rohanó árjának gátolására. A fontosabbak: a létminimumnak törvényhozási megállapítása, a paraszti birtok egy bizonyos hányadának megkötelezése, nagy fokú iparfejlesztési akció, a nagy birtoktestek célszerű parcellázása, a szövetkezés előnyeinek a hitel, fogyasztás és a terményértékesítés terén való kihasználása.

Az előadói javaslat mindezen intézkedéseken kívül még egy nagyszabású akciónak, a holt kezen levő birtokok megváltása és parcellázásának a szükségességét is kiemelte, s e körül az állandó

tanyát. Kétségbeesésükben eszükbe jutott Zorád remete, kiről már sok csodálatos dolgot hallottak. Fogták a tetemet s odacipelték a barlang elé. S csodák csodája, Zorád könyörgésére a zsvány föléled, reggel beállit társai vackára, kik ijedtükben majd hanyat vágódtak. Ezen csodálatos föltámasztása után odahagyta a bün tanyáját s vezeklő bünösképen Zorád szomszédságában ima és böjtölés közt töltötte hátralévő napjait.

Midőn Zorád közeledni érezte utolsó óráját, kérte a körülötte siránkozó társait, hogy halála után ne huzzák le a tetemről ruháját. Nemsokára rá lezárta pillait örök álomra. Fülöp apát parancsára társai megmosdatni akarták holttestét s ekkor találtak testén egy láncot, mely már teljesen a husba be volt vágódva.

A nyitrai szt. Emmerám templomába temették, hol ereklyéi, különösen ünnepén, jul. 17-én nyilvános tiszteletre tételnek ki.

Halála után is közbenjárására sok csodás esemény történt. Így midőn Nyitran egy gonosztevőt akasztottak, az halálos szorongásában szt. Zoráddhoz folyamodott s akkor úgy érezte, mintha egy láthatatlan kéz a levegőben tartotta volna. A körülálló népek azt gondolták, hogy kiszüvedett s midőn elszéledtek, a holtak vélt gonosztevő leszállott az akasztófáról.

választmányban hosszú vita eredt meg. Mezey Gyula igen erőteljes érveléssel mutatott rá a javaslat ezen részének problematikus eredményeire és veszélyes oldalára. Kifejtette, hogy a parcellázás a vagyoni helyzetnek általános javulását szükségképpen feltételezi és a gazdasági szakismeretek nagyobb mérvű terjedését is szükségessé teszi.

Hiába adunk el földet a parasztnak, ha ő azt magas áron vásárolja meg és ha azon a földön okszerűen gazdálkodni nem tud, ha továbbá ő abból a földből olyan hasznot kihozni, a termények olcsósága folytán, nem képes, mely neki az adósságtörlesztést és a megélhetést is lehetségessé teszi. Az általános gazdasági helyzet javulását csak a mezőgazdaság és az ipar együttes fejlesztésével lehet várni, a gazda az ő terményeit csak akkor értékesítheti jó áron, ha a legelső és legnagyobb fogyasztót a hazai iparban találja meg. És viszont a hazai ipar akkor rendezkedhetik be szilárd alapon, ha a nyers anyagot a hazai mezőgazdaságtól szerzi be és nem kell félnie a fejlettebb ipar versenyétől.

Különösen fontos a mezőgazdasági ipar megteremtése, mert ez téli keresetet biztosít a nap-szamosok ezreinek és legfontosabb eszköze a mezőgazdasági termények ipari értékesítésének.

Hasonló szellemben beszéltek *Sporzon* Ernő és *dr. Franciscy* Lajos, s ehhez képest az állandó választmány az előadói javaslatnak a holt kézi birtokokra vonatkozó részét kihagyandónak mondtotta ki, elfogadta azonban egész terjedelmében a társtörvényhatóságok átiratát, s azonkívül elhatározta, hogy a kormányt felkéri a kivándorlás kérdésének abban a széles körben való tanulmányozására, s mindazon intézkedések foganatosítására, melyek ennek a sokféle jelleggel és kihatással bíró kérdésnek a megoldásánál figyelembe veendő. A törvényhatósági közgyűlés ugyanebben az értelemben határozott.

Kolozsmegeye és Pozsony város a *húsdrágaság* csökkentése céljából az egy éven aluli borjú levágásának eltiltását és az állatkivitel korlátozását tartják szükségesnek. Nyitramegye ebben az ügyben önálló feliratot intéz a kormányhoz, s ebben főképp a depekoráció megállításának szükségét fogja hangoztatni, nevezetesen felhívja a kormány figyelmét a növendékmárha felnevelésének gazdasági jelentőségére, továbbá a húsfogyasztási törvény revíziójára, s első sorban az egy éven aluli borjú húsfogyasztási adójának emelésére.

Nyitravárosi ügyek.

Nyitraváros három ügygel volt érdekelve a közgyűlés tárgysorozatában. Miután a F. M. K. E. igazgató választmánya úgy határozott, hogy ez évi jubiláris közgyűlést Nyitrán tartja meg, a város közönsége a törvényhatóságtól hozzájárulást kért a vendéglátás költségeinek fedezéséhez. A vármegye erre a célra a tartalék-alap terhére 500 koronát szavazott meg.

A város tengeri kigyója a *tűzoltói szertár és másház* a vármegyei határozat után végre talán mégis csak tető alá kerül. A törvényhatósági bizottság ugyanis arra kötelezte a város közönségét, hogy az említett épületek felépítésére a döntő lépést, az építkezést megkezdését, 40 napi záros határidő alatt tegye meg. Az állandó választmány javaslata még a telek tekintetében is meg akarta kötni a várost, a mennyiben arra utasította, hogy ha a tűzoltói épületeket a gőzmalom melletti telken csak a jelenleg ott létező gazdasági épületek lebontásával és új gazdasági épületek emelésével kapcsolatosan tartaná felépíthetőnek, köteles legyen a tűzoltói szertárt és másházát az állatvásártéren felépíteni.

A város autonómiájának ilyen nagy mérvű megszorítását azonban a törvényhatósági bizottság nem találta megengedhetőnek, s *dr. Franciscy* Lajos módosító indítványa alapján olyképp határozott, hogy a telek kijelölés dolgában a város teljesen szabadon intézkedhetik.

Nyitra városnak ezen ügyei szép simán mentek át a törvényhatósági bizottság körrostáján, de bezeg nagy csete-paté keletkezett a *negyedik gyógyszerértárra* vonatkozó pontnál.

Az állandó választmány javaslata az volt, hogy a törvényhatósági bizottság a negyedik gyógyszerértár felállítását ne javasolja, hanem mondja ki a gyógyszerértár célszerűbb elhelyezésének szükségét, s ha annak tulajdonosa a gyógyszerértárt 1908. nov. 1-ig az Erzsébet útra áthelyezni nem lenne hajlandó, ez esetben a törvényhatóság lépéseket tesz egy negyedik patikának a felállítására.

Alig olvasta fel az előadó a javaslatot, nyomban felvonult a két tábor, a patikások és antipatikások harcoló tábor. Az előbbiekről Sonnenfeld biz. tag névszerinti szavazást akart provokálni, be is nyújtotta az ívet, de a húsz aláíró közül csak 7-en voltak jelen, a mi nagy derűtséget keltett. Sorban beszéltek ezután a patika mellett Palásthy Vilmos, Bresztyenszky Kálmán, Mérey Lajos; ellene Kubinyi Endre, Árpássy Imre.

Nagyon természetes, hogy senkinek eszébe sem jutott az ügyből pártkérdést, vagy akár csak személykérdést is csinálni, beszélt és szavazott ki-ki a szerint, a mint a közönségre nézve a negyedik gyógyszerértár engedélyezését üdvösnék tartotta, vagy sem. Tény, hogy a beszédek, s különösen Mérey Lajos sokakat teljesen meggyőző beszédének hatása alatt dőlt el a patika sorsa, akkép, hogy mellette 36-an, ellene pedig csak 30-an szavaztak.

Közelről érdekli Nyitra várost a *nyitra-ve-rebély-lévai* h. é. vasút, melyre a közgyűlés 200,000 koronát szavazott meg, szigorú feltételek alatt. Ilyenek, hogy segélyösszeg csak megfelelő névértékkel bíró törzsrészesvények ellenében adatik; a vasuti vonalnak Nyitrától egész Lévaig kell kiépülnie, a kiindulási pont Nyitra legyen, a vasutat a legjobb rendszer szerint kell építeni, a hálózatot annyira önállóítani, hogy a vasutnak csatlakozása legyen az összes Nyitráról kiinduló vonatokhoz, az üzletvezetőségnek, a forgalmi és gépműhely főnökségnek Nyitrán kell székelnie, az igazgatóságban és a felügyelőségben a törvényhatóság számára 1—1 hely biztosítandó, a tarifát az igazgatóságnak kilométerenkint 26 fillérben kell megállapítania.

A javaslattal szemben Mérey Lajosnak és *dr. Kállai Ármin*nak aggályai voltak a feltételek teljesítését illetőleg, s tagadhatatlan, hogy ezeknek az aggályoknak az alaposságát szomorú tapasztalatok igazolják. Megnyugtató azonban a dologban az, hogy ha a kitűzött feltételek nem teljesítenének, az ügy újra a törvényhatósági közgyűlés elé kerül, s akkor majd mérlegelni lehet azt, vajjon megadja-e a vármegye, az ezidő szerint feltételekhez kötött segélyt.

A közgyűlést, melynek 10 órakor kezdődött tárgyalása majdnem délutáni 2 óráig tartott, délután folytatták és be is fejezték.

Keresztény szociális hitelszövetkezet.

Lapunk mult számában közöltük, hogy a keresztény munkásegylet Nyitrán hitelszövetkezetet szándékozik létesíteni. A terv elhatározott dolog s az előkészületek annyira előrehaladtak, hogy a hitelszövetkezet július 1-én már megfogja kezdetni a működését.

Az ügynek vélünk jó szolgálatot tenni, midőn arra néhány ismertető szóval a közönség figyelmét felhívjuk.

Az eszmé Szteszkál József kanonok, a nyitrai ker. munkásegylet elnökétől származik, ki hasonló intézményt legutóbb Peredméren létesített és vezetett. Az ő neve s az eredmény, mit a peredmériek anyagi jólétének emelésében hitelszövetkezeti uton elért, a legszebb garanciát nyújtják ahhoz, hogy az itt szervezendő s általa vezetendő hitelszövetkezet is virágzóvá fog fejlődni.

A ker. szociális szövetkezet a nyitrai ker. munkásegylet alkotása lesz, ennek tagjai számára akar egy újabb eszközzel szolgálni a társadalmi boldoguláshoz. Ez azonban nem jelent annyit, hogy másoktól elzárkóznék előnyeivel. Ren-

delkezésre fog állni bármely más munkásnak, minden önálló iparos s minden más egyéneknek, kinek használhat. Tehát egy újabb kapocs lesz azon elemek között, melyeknek közös érdekeik egyesülést kívánnak a szociális téren.

A létesülő hitelszövetkezet első sorban a kis embereknek a javát fogja előmozdítani, ezeknek pénzigényeit és hitelügyeit védeni és támogatni. A ki nagyobb hitelre szorul, az elég takarékpénztárt, bankot talál Nyitrán, hol, ha drágán is, de legalább törvényesen ellenőrzött feltételek mellett kap kölcsönt s legföljebb saját könnyelműsége okozhatja vesztét. De a kis emberrel egészen másként áll a dolog. Neki 20—30—50 koronás kis kölcsön kell. Ezt sem tudja ómaga megszerezni, hanem drága közvetítés, provísió árán jut csak hozzá. Neki a törvényes kamat is oly sok, hogy nagyon megérzi azt az ő szegény anyagi helyzete. Benne ritkán van meg a komoly törekvés, hogy szabaduljon az adósságtól. Akkor törleszt, ha muszáj, sokszor csak a dobszóra. Ellenben meg van a könnyelműség, hogy adósságot csináljon. Csinál is bármikor, ha kap kölcsönt. Az ily egyéneknek az, hogy kölcsönt kap, nem segítség, hanem baj, folyton növekvő baj, mely végromlását okozza.

Az ily kis emberek hitelét egy az ő javát szeretetteljes gonddal ápoló intézménynek kell vezetnie. Kapjon kölcsönt, mikor igazán reá szorul, s megátoltassék az adósságinálástól, mikor csak könnyelműségből tenné azt. A kölcsön oly olcsó legyen, hogy alig érezze a kamatait. Ezeknek fizetése ne kerülhetlen lejáratú napokhoz legyen kötve, hanem a mikor legkönnyebben teljesíthető. A hitelszövetkezet ne csak kölcsönforrás legyen, hanem vagyonosodásra is ösztönözze és segítse. S ami kiadása van, az mint osztalék többszörösen megtérüljön.

E helyett azonban a legszomorúbb tapasztalatok tanuskodnak az ellenkezőről. A kis ember csak uzsorástól kapja kölcsön a szükséges kis összeget. Mivel a kis baj is nagyon nyomja a szegény embert, sokszor 50—100% kamatra is rááll. Följelentést nem tesz, nehogy elveszítse „jövendőjét”, kire máskor is rászorul. A „jósivű” hitelező világért sem kívánja, nem is engedi, hogy törlesszen, míg az adósság kicsi és könnyen tehetné. De kegyetlenül követel, mikor már akkora, hogy csak az utolsó párna elárverezésével kerül ki a teljes összeg a perköltséggel együtt. S nagyon csalódnak, ki azt hinné, hogy csak a falusi parasztnak között vannak ily szerencsétlen áldozatok. Sok ily „jó üzlet” megy végbe párutcán is a munkásnép vesztére.

A ker. szociális hitelszövetkezet alaposan el fogja rontani a suttymban működő financ kapacitások mulatságos foglalkozását. Száz és száz szegény munkás hitelügyét fogja kiszabadítani az uzsorások kezéből s a biztos tönkremenés helyett gondnal, tanácsal és segítséggel kisebb-nagyobb vagyonhoz vezet a kis embert.

Az ily hitelszövetkezet berendezése a legyszerűbb alapon történik. Egy-egy részvény 10-40 fillér, hogy a legszegényebb is hozzá juthasson. A jobb módúaknak pedig szabadságukban áll akár 100 részvényt jegyezniök. A részvények 2, illetve 3%-ot hoznak a közgyűlés megállapítása szerint a tulajdonosnak. A kölcsön 4%-ra adatik. A fölös kamatjövdelem a szövetkezet tartaléktőkéje lesz, mely a legjobb kamatra helyeztetik el. Ennek fölosztása, illetve hova fordítása fölött a részvényesek határoznak. A kölcsönök lebonyolításánál a személyes hitel szolgálat alapul. A részvényes tehát csak 2—3%-ot kap egyenes kamatként részvénye után, de 4%-os kölcsönhöz lévén joga a bankoknál divó 7—8% helyett sokkal nagyobb összegeknél újabb 3—4 százalékot megtakarítani. A fizetett kamatoktól növekvő tiszta haszonban pedig ő osztozódik, vagy az őt megillető arányban neki gyümölcsözik az, mint tartaléktőke. Tehát ugyszólván minden kiadása megtérül a hitelszövetkezetnél s a legelőnyösebben jövedelmez a kis ember elhelyezett pénze.

Nem bocsátkozhatunk a hitelszövetkezet alapszabályainak részleteibe, melyek az alakuló gyűlésen lehetnek csak véglegesen meghatározva. A hitelszövetkezet előnyeiről, szolid berendezésről s rendkívül nagy hasznáról pedig a mai előadás fogja tájékoztatni az érdeklődőket.

Kötelességünknek eleget tettünk azzal, hogy a polgárság figyelmét a dologra felhívjuk. Tudjuk, hogy régen táplált óhajnak fog megfelelni a vállalkozás, különösen iparosaink körében s azért reméljük, hogy nagy számmal fognak d. u. 3 órakor a ker. munkásegylet nagytermében megjelenni az ismertető előadáson, s a legnagyobb bizalommal karolják majd föl a hitelszövetkezet ügyét, mely minden kockázat nélkül az ő legéletbevágóbb érdeküket akarja szolgálni.

Dr. Dudek János kitüntetése. A nyitraegyházmegyének örömet szerzett pünkösdi ünnepére a királyi Ő Felségének kegye, melyben az egyházmegye egyik kitünőségét dr. Dudek János egyetemi tanárt részesítette, kinevezvén őt c. apáttá. A kitüntetett férfi régi, érdemes tagja a magyar katolikus írók gárdájának, melyben fényes helyet foglal el. Alapos tudás, az ismeretek sokoldalúsága, szintájon mozgó felfogás, mesteri ügyesség az elvek és eszmék tárgykörének megvilágításában jellemzik írói egyéniségét. Mint sociologus a társadalmi mozgalmakban vezérlő szerepet visz. Egyik alkotása ezen a téren a nyitrai katolikus kör, melyet ő hívott életbe. De talán leginkább szívéhez nőtt a tanítás és nevelésügy, melynek dr. Dudek János nem csak buzgó, fáradhatlan, hanem áldozatkész harcosa is. A nyitrai felsőbb leányiskolára egész vagyont áldozott, s jelen állásában, mintha érezné, hogy az egyetemi katedra inkább csak a professori tevékenység szálaival köti a tanárt tanítványaihoz s mintha kárpótolni akarná magát annak a bensőségesebb viszonyoknak a hiányáért, mely csupán a tanterem falai között nem igen fejlődhetik ki, nagy szeretettel karolta fel a hittanárak és hitoktatók országos egyesületének érdekeit. A nyitrai egyházmegye papsága büszke lehet kiváló tagjának kitüntetésére, de még büszkebb azokra a fényes érdemekre, melyeket igazán méltó polcra emelt fel a királyi kegy.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Kiss Károlyt a vágsellyei járásbíróvához végrehajtóvá nevezte ki.

Esküvő. Jánoky-Madocsány Gyula országgyűlési képviselő f. h. 21-én Pozsonyban oltárhoz vezette horstensteini Weisz Natália bárónőt, öz. horstensteini báró Weisz Pálné római szentbirodalmi gróf Berchtold Mária Ungarschitz, Frating, Palitz és Radim bárónője, a csillagkeresztes rend hölgye s nehaj horstensteini báró Weisz Pál cs. és kir. kamarás leányát. Az esketési szertartást Molnár János pápai prelátnak országgyűlési képviselő végezte. Az esküvőn nagyszámú előkelő közönség volt jelen. Esküvő után a Palugyay-fele „Zöldfa“-ban fényes lakoma volt, mely után az ifjú pár nászutra indult. Jánoky-Madocsány Gyulát esküvője alkalmából igen számosan üdvözölték s kívántak sok boldogságot az ifjú párnak. Így üdvözlő táviratok érkeztek az országgyűlési néppárt elnökségétől, a képviselőktől s a párt számos tagjától.

Nyári táncmulatság. A nyitrai kereskedő ifjak szervező bizottsága június hó 2-án a zabori Toifel-kertben, az alkalmazottak segítő-pénztára javára, monológokkal és szavatokkal egybekötött zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Kezdeté delután 4 órakor. Belépti díj 1 korona, családjegy 3 kor. Felülfizetések, tekintettel a nemes célra köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Felhívás. A nyitrai ker. munkásegylet oly hitelszövetkezetet szándékozik alapítani, melynek nem a nyereszkedés és talán a tőkekamatoztatás a célja, hanem kizárólag a keresztény szeretet sugallta önszegélyezés. A belépni szándékozók egy üzletrész után vasárnaponként 20 fillért fizetnek, úgy hogy egy üzletrész egy év alatt fizethető s 10 kor. 40 f. tesz ki. Minden tag bármily sok üzletrészt jegyezhet. Az üzletrészekből alakul a hitelszövetkezeti pénztár, melyből a tagok kölcsönt kaphatnak és pedig 4% kamatra. A szövetkezet az üzletrészekben elhelyezett pénztár után 2% kamatot fizet. A harmadik % a szövetkezet kezelési költségére fordítatik, a 4-ik % tartalékalapra lesz felretéve, melynek hovatartozásáról a közgyűlés határoz. Mindazok, kik a szövetkezet iránt érdeklődnek, illetve belépni óhajtanak, sziveskedjenek a ker. munkásegylet helyiségében a vasárnap délutáni órákban jelentkezni. *Szteszkál József* egyesületi elnök.

A képzőművészeti kiállításról. A Nemzeti Szalonnak a főgimnázium tornatermében levő kiállítását pünkösdi vasárnapján nyitotta meg Faschler Ferenc polgármester nagy és előkelő közönség jelenlétében. A megnyitási ünnepen részt vettek Markhot Gyula főispán, a kiállítás egyik védnöke, Horváth Sándor igazgató, a kiállítás t. elnöke, Déry Béla, a Szalon titkára lelkes szavakkal üdvözölte a megjelent előkelőségeket, köszönve Nyitra város közönségét, melynek a tárlat iránt tanúsított előzékenységeről, anyagi áldozatokban is nyilvánuló támogatásáról hálásan emlékezett meg. Faschler Ferenc polgármester a honi művészet nagy fontosságát fejtegető beszédében a városi közönség szeretetébe és jóindulatú pártfogásába ajánlotta a műtárlatot. Beszélt még röviden Markhot Gyula főispán is, megköszönve a hozzá intézett üdvözlő szavakat. A tárlatot, különösen az ünnepek alatt a közönség nagy számában látogatta. Ma vasárnap délután 5 órakor a tárlat helyiségében tárgysorsjáték fog rendeztetni.

Műkedvelői előadás. A nyitrai önkéntes tűzoltó testület saját alapja javára pünkösdi vasárnapján este műkedvelő színelőadást rendezett. Színre kerültek a „Miniszterelnök bálja“ és „A másé“ című vígjátékok. A szereplők Dukupil Margit, Scherk Irén, Bieliczky Margit, Hauser Emmi, Szita László, Harmat Arthur, Bokross Iván, Lipovniczky Pál, Gyurky Ferenc, Lihan Jenő, Baás Ferenc kitünően játszottak. A színjátékot Deák Józsefnek gondolatdús és lelkes előadott alkalmi Prologja előzte meg. Szünet alatt Filberger Vilmos és Fülöp János zongora és negedűjátékkal gyönyörködtették a közönséget. Az előadás rendezése Rouchetti Oszkár tűzoltó főparancsnok érdeme.

Okleveles építők. A nyitrai ker. munkásegyletnek tagjai közül rövid időn belül két fiatal építőmunkás szerezte meg a kőművesmesteri oklevelet. Az egyik Ruzs Gusztáv, Ruzs István jövevű vállalkozó fia, a másik Csernyák Antal. Mindkettő azok közé tartozik, kik mint keresztény szociális gondolkodású építők a közönség pártolását méltán megérdemlik.

Adomány. A F. M. K. E. a nyitrai ker. munkásegyletnek a tisztán magyar nyelvű színi előadások számára berendezett s ez által a magyar nyelvet és hazafias szellemet terjesztő s ápoló színpadra 60 korona segélyt adott. A kegyes adományért a F. M. K. E.-nek a ker. munkásegylet nevében ez uton is hálás köszönetet mond *Szteszkál József*, egyl. elnök.

Elégtétel Deák Jánosnak. Azért az erőszakos, jogtalan és mélyen sértő eljárásért, melyet az 1905-iki Galgóczi képviselőválasztáson dr. Pongrácz Géza galgóczi közjegyző, küldöttségi elnök Deák János, a néppárt bizalmi férfival szemben tanúsított, midőn őt egy, kissé indulatos, de jogos felháborodásban mondott kifakadás miatt lecsukatta, a pozsonyi kir. tábla Deák Jánosnak megnyugvást szülő elégtételt szolgáltatott. Az ítélet magában véve enyhe ugyan, (50 kor. pénzbírság) de súlyosítja azt a vádlottnak az összes költségek (810 kor.) megfizetésében való elmarasztalása. A magyar igazságszolgáltatásban nagy szerepet játszik a bírónak subjectív meggyőződése ott, a hol a törvény hiányossága folytán a bünesetre szigorú paragrafust nem lehet alkalmazni. A jelen esetben a kétségtelenül megállapított bűnösség megtorlásának megállapításánál a bíróság egyéni és jogi meggyőződése az lehetett — úgy gondoljuk legalább — hogy a vádlottnak nagy fokú éretlensége olyan közjogi aktusok vezetésére, mint a minő a képviselőválasztás, a büneset mérlegelésénél enyhítő körülményt képezhet. Az ítéletet különben is, lenne bár még oly szigorú, nem a kiszabott büntetés miatt tartanánk fontosnak, hanem azért a jogi kihatásért, melylyel az a legnagyobb egyéni jog, a személyes szabadság szempontjából bír. Látjuk, hogy van még Magyarországon bíróság, mely a törvény erejével oltalmazza a polgárokat a hatalmi dolyf túlkapásai ellen, s nem engedi büntetlenül garázdálkodni azt a vakmerőséget, mely semmitől sem riad vissza céljai érdekében, s tisztességes emberekkel szemben is a gonosztevők ellen alkalmazható eszközöket veszi igénybe. Érdekes megemlíteni, hogy Pongráczot a pozsonyi kir. tábla már két ízben olyan bünesetektől kifolyólag ítélte el, melyekre nézve a nyitrai kir. törvényszék felmentő ítéletet hozott. Az sem szűkölködik tanulság nélkül, hogy a jelen

perben a nyitrai kir. ügyész nem vállalta a vádat, míg a pozsonyi főügyész helyettes a per tárgyának bírói előadása után indíttatva érezte magát a vád képviselőjének elvállalására.

Kard párbaj. Deák József hírlapíró mult pénteken reggel kard párbajt vívott Thámos Antal houvéd hadnagygyal. A párbaj melyre összehozták a szolgálatot okot, Deák könnyebb természetű megsebesülésével végződött.

A hőlak-trencsentepliaczi h. é. vasut közgazgatási bejárását a mult héten tartották meg dr. Olgyay Kalmán miniszteri segéd-titkár vezetésével. A tárgyalás eredményeként a dr. Motkó Géza engedélyes által beterjesztett tervek és a vasut létesítményei az érdekelt felek és hatóságok hozzájárulásával megállapítottak és pedig a voalvezetés szempontjából azon részbeni változtatással, hogy a vonal Teplíczen nem — mint tervezve volt — a patak mentén a „Hőviz“ szálló udvarába, hanem a hegy alatt elvonuló vicinális uton a „Garni-szálló“ mögött levő „Jókai“ villáig fog vezetettetni. A Gerster és Török bpesti vasutépítési vállalat által készített és Návay műszaki előadó ismertetése alapján a kivitelre alkalmasnak talált tervezet szerint, a vonatok a keresk. miniszterium engedélyezése esetén Trencsén, esetleg már Trencsén-Álsóváros állomásra fognak a Máv. vonalon peage-forgalomban Hőlak állomásra és onnét átszállás nélkül a rendes nyomtávú h. é. vasuton Trencsentepliaczra és onnét vissza indíttatni, azonkívül a teplai állomásra érkező és onnét induló minden vonathoz lesz a motoros vasutnak csatlakozása, miáltal nemcsak Trencsentepliacznek világfürdővé való fejlődése, hanem a Trencsén város és a tepliaczi gyógyfürdő közötti sűrű és közvetlen összeköttetés is biztosítva lesz.

A nyitrai keresztény nőegyesület köréből. Folyó hó 22-én tartotta a nyitrai keresztény nőegyesület ez évi rendes közgyűlését, *Thuróczy Vilmosné*, *Tóth Szuzsanna* úrnő elnöklése alatt. Esemény számba megy az elnökő nagyméltóságának ez alkalommal a közgyűlés elé terjesztett jelentése, melyből a közönség megismerheti az elnökő fenkölt gondolkodását, lankadni nem tudó kitartását, de azokat a nehézségeket is, melyekkel ennek a jobb sorsra, a közönség lelkesebb szeretetére, nagyobb áldozatkészégére érdemes egyesületnek a könyöradományoknak és a tagsági díjaknak *évről évre nagyobb mértékű csökkenése* folytán küzdenie kell. A minden kommentárt feleslegessé tevő, komoly megzívülésre méltó jelentésből a következőket közöljük:

„Hit, remény, szeretet.“ Ez lelkeknek vezérfonala: áldom Istent, hogy így van. Ha nem állanék ily magasatos fogalmak uralma alatt és hű munkatársaim nem éreznének ugyanígy, nem évi jelentéssel számolnék be a nagyközönség előtt egyesületünk mult évi mérlegéről, hanem bucsuszóval, ajánlva védenecinket egyedül a jó Isten szeretetébe.

De mert hitünk erős, reményünk a jó, nemes társadalom felébredése iránt megingathatlan, és szeretetünk a gyámolításra oly anyyira szoruló kisdedeink iránt kiapadhatatlan, nem bucsuzunk, hanem bizalommal telve egyesületünk jobb sorsáért, előtárjuk helyzetünket; beszámolunk örömeinkről úgy, mint gondjainkról, lásson tisztán a közvélemény és ébredjen tudatára annak, hogy a jótékonyág gyakorlásának legáldásosabb útja a miénk; s álljon ismét osztatlanul mellénk, hogy nemes feladatainkat fokozottan, erőteljesen megoldhassuk.

A midőn évek hosszú sora előtt, — a melyek között egyesületünk fennállásának több decennialis jubileuma is szerényen, észrevétlenül megvonult, — ezen philanthropikus intézmény elnöki hivatalával megtisztelve lettem, más anyagi eszközök, mint a társadalom felébredt jótékonyági hajlamaiból merítették, nem állottak rendelkezésünkre; a bizonytalan alapon nyugvó tagsági díjakból mértettük összes eleterőinket, s fennállottunk, sőt fejlődöttünk tevékenységünkben, gyarapodtunk az anyagiakban; neveltjeink számát fokoztuk, a nyomor enyhítésére évről-évre nagyobb összegeket áldoztunk, s a mellett törzsvagyont létesítettünk, a melyet 1902. évig csak készpénzben közel 57,000 koronáig emeltünk; tettük és elértük mindezt az Uristen jóvoltából, általa hittel, reménnyel és szeretettel megáldva!

Ekkor következett a stagnálás, majd csakhamar a hanyatlás, de nem ám a működési kör megszorításával s nem is a mi tevékenységünk és buzgalomunkban, csupán az anyagiakban. Itt rejlik a baj!

Mig azelőtt társadalmunk jótékonyseg vezetése lehetővé tette, egyesületünk tevékenységi körének

támogatása mellett, törzsvagyont teremteni, és ezt évről-évre emelni, addig az utolsó évi jelentéseink statisztikája szomorúan feltűnteti törzsvagyonunknak lassú, de fokozatos apadását.

„Bevételeink azon két tétele, a mely a jötekegyéből táplálkozik, ijesztő mérvben csökkent. Így a tagdíjvédelmek a múlt évekhez képest 436, az adományok és rendkívüli bevételek 1019 koronával apadtak; ezen nagy különbözet méltán kelt komoly aggodalmakat egyesületünk egészséges anyagi fennállhatása iránt, s félünk attól, hogy ha társadalmunk áldozatra kész és képes része esdő szavunkat meg nem hallja, s jötekegy szerzetével nem fordul ezen valóban humanus és gyakorlati értékű intézményünk felé, s az évek hosszú során at az iránt tanusított pártfogó érdeklődésében minket osztatlanul nem részesít, törzsvagyonunknak évről-évre való apadásával azon szomorú kényszer kötelesség áll be, hogy működésünket megszüntessük.“

„Hitünk megingathatlan az iránt, hogy az Isten nem hagy el minket ezen Neki tetsző törekvésünkben. — reményünk kiapadhatatlan az iránt, hogy társadalmunk nemesen gondolkodó nagy része mellénk áll és megsegít, — és szeretetünk oly mélyeséges gyámoltjaink iránt, hogy azzal minden akadályt le fogunk küzdeni. Ezekkel felverte újra felvesszük a küzdelmet a lappangó közöny s az anyagi nehezégek ellen.“

„Dacára a jövedelmeink előbb jelzett két tételében észlelhető nagy csökkenésnek, s dacára annak, hogy az 1905. év ugyancsak kedvezőtlen zárllata folytán törzsvagyonunkból igénybe vett összeg hiányzó kamatai is 768 koronával apasztották évi jövedelmünket, pénztári mérlegünk évi hiánya mégis csak 1750 koronával kisebb az előző évihez képest. Ezt a háztartásunkban kifejtett legszigorubb takarékoságnak köszönhetjük.“ Az elnöki jelentés ezután meleg hangon emlékszik meg az egyesület régi, hű munkatársáról *Szidónia* nővér főnöknőről, a ki a legkörültekintőbb gondossággal intézte a háztartást.

Bende Imre püspök úr ő excellenciája 40 gymnasiumi tanuló élelmezésére 9120 koronát adományozott, s e mellett még a szokásos 200 korona adományban is részesítette az egyesületet.

A belügyminiszter az elnök előterjesztése folytán s méltatva az abban feltüntetett humanitárius működés közérdekét, 1000 korona évi segélyt utalt az egyesület részére. Ezenkívül a nyitrai pénzügyek és más jötevek is nemeslelkűen támogatták az egyesületet. A püspöki meháiban élelmezést kapott 40 tanuló, teljes ellátásban részesült 20 arva fiú, 17 arva lány, 14 elaggott nő. Azonfelül az egész éven át naponta 50, télen 70 szegény kapott ebédet. Rendszeres havi segélyben mintegy 400 szemérmes szegény részesült, időközi segélyezésben 120 szemérmes szegény.

Beszélő számok ezek, vajha tette serkentenek Nyitra város és a vidék közönségének azt a nemes áldozatkészséget, mely az emberbaráti intézmények istápolásában mindig örömet lelte, s ha talán másfelé terelődött is némelykor, a régi alkotások tűzhelyén mindig új lángot gyújtott.

Tanítók a lex-Apponyiért. Jól eső örömmel jegyezzük fel a nagyapócsányi és nyitrai zsanbokréthi egyesített tanítói járáskörnek folyó hó 23-án a kisbélci fürdőben tartott gyűlésen elfogadott indítványát, melyben az egybe gyűlt tanítók ugyanarra az állápontra helyezkedtek, melyet mi a lex-Apponyi tekintetében kezdt óta képviseltünk, bár ezért épen a tanítói kar részéről számos támadást és igaztalan bírálatot kellett eltűrünk. Az indítvány, melyet *Szalay* Pál nagyapócsányi áll. tanító nyújtott be a körhöz így szól: „Szerveztessék a tanítóság kebeléből egy monstre-küldöttség, mely Apponyi előtt tolmácsolja a tanítóság háláját és köszönetét azon körültekintő gondoskodásért, melyben elárult népnevelésügyünket reszesítette, azon energikus intézkedéseért, hogy törvényjavaslatában erős bástyákat emelt a nemzeti géniuszunk. A tanítóság ezzel demonstrálni fogja azt, hogy az említett két javaslatban lefektetett elvek fontosságát fölfogja, ezek az eszmék szívet-lelkét áthatják s hogy nemcsak kérni tud, hanem hálájának is kifejezést ad akkor, amidőn kérését meghallgatják“.

Betörés egy villába. Rencz László, püspöki uradalmi számtiszt zabori villájába a múlt heten ismeretlen tettesek törtek be, s onnét több a konyhai felszereléshez tartozó tárgyat loptak el. Eledni kezd Nyitrán a tolvajvilág.

Trencsénvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 23-ikán tartotta meg rendes tavaszi közgyűlését Smialovszky Valér dr. főispán elnöklésével. A főispán megnyitó beszédekben tömörülésre hívta fel a vármegye magyar

társadalmát, mert csak együttes, céltudatos munkával emelhetik a vármegye népének jólétét és vethetnek gátat a határszéli megyében a nemzetellenes törekvéseknek. A közgyűlés során megyei aljegyzővé Karsay Aladárt választották meg, szolgabírákká pedig Mérey Bélát, Halmay Gusztáv dr.-t és Brádik Béla dr.-t. Schwertner Antal dr. alispán időszaki jelentésének tárgyalásakor Benyács János, csaczi plébános rámutatott arra, hogy a kivándorlók száma nem hogy apadna, hanem évről-évre aggodalmasan emelkedik. Felhívta továbbá a közgyűlés figyelmét a pozsonyi gazdasági kamara eljárására, mely a kivándorlási törvény ellenére ezrével viszi ki a munkásnépet a külföldre. Indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy feliratot intéz az országgyűléshez a bevándorlási törvény módosítása és a Cunard Line társulattal kötött szerződés megváltoztatása érdekében és felhívja a kormány figyelmét a poseni gazdasági kamara törvényellenes és káros üzemleire. — Somogy vármegyének a kormány üdvözlésére és a kiegyezési tárgyalások sikerének biztosítása tárgyában küldött átiratának tárgyalásánál az állandó választmány indítványozza, hogy a vármegye, tekintettel ama nagyfóntosságú és a vármegye felvirágoztatását biztosító ipari és gazdasági intézményekre, melyeket a nemzeti kormány Trencsénvármegyében létesített, külön üdvözlő és köszönő feliratot intézzen a kormányhoz. Sipeky Sándor volt szabadelvű párti képviselő, nem találta indokoltnak a kormány üdvözlését, mert vállalt feladataiból még keveset valósított meg. A felszólalásra Baross Jusztin országgyűlési képviselő válaszolt és felsorolta azokat a nagyszabású alkotásokat, melyeket a kormány a rendelkezésére álló rövid idő alatt létesített és melyekkel a kormány a nemzet teljes bizalmára magát érdemessé tette. A közgyűlés azután Sipeky Sándor egy szavazatával szemben egyhangú lelkesedéssel elfogadta az állandó választmány indítványát. A közgyűlés elhatározta még, hogy a Trencsénben tervbe vett „Titanit“ robbanógép engedélyezése érdekében felír a bel- és kereskedelemügyi miniszterekhez. A mindinkább hanyatló állattenyésztés fellendítése érdekében a közgyűlés tenyészállatok beszerzésére 200.000 korona kölcsönt szavazott meg. A hólak—trencsén—treplici helyierdekű vasutra vonatkozólag a vármegye kilátásba helyezte támogatását; hasonló értelemben határozott a nemső—poroczkó—lednicznói helyierdekű vasutra névze is.

Templomi ünnep Nagyapócsányban. Özv. Fülöp Alajosné a nagyapócsányi templom számára új oltárt készíttetett, melyet pünkösdi vasárnapján szentelt fel *Kohl* Medárd püspök, a ki már szombaton este érkezett meg a városba. A püspököt a vasuti állomáson Tóth Lajos főszolgabíró üdvözlölte, a városban pedig Skopecz József bíró intézett hozzá beszédet. Este a polgárság fátylasmenetet rendezett a főpapi tiszteleire, mely alkalommal *Zsoldos* Károly áll. elemi iskolai igazgató tolmácsolta a polgárság üdvözlését.

Új póstai beosztás. A pozsonyi m. kir. posta- és táviradaigazgatóság a kissándori községhez tartozó *Trebasóc* pusztát folyó évi május hó 16-tól kezdve a nyitrai zsanbokréthi m. kir. posta- és táviradaivatal kézbesítési köréből a nagysándori postahivatal kézbesítési körébe osztotta be.

A zsolnai csatornázás munkálatai f. h. 21-en tényleg megkezdődtek. A vasut felé vezető Kálló városrészen az országot már föl van ásva s innét kezdve a város többi utcái is sorra kerülnek. A csatornázás, a vízvezeték és villamos világítás munkálatai, amelyek mind ez évben lesznek foganatosítva, rengeteg sok munkást fognak igénybe venni. Mostanáig 1500 munkás van elfoglalva Zsolnán a gyári 2000 munkáson kívül. A csatornázáshoz és a tíz kilométernyi vízvezetékhez legalább 1000 munkás lesz még szükséges, akik már útban vannak. A vidék, sőt az egész Trencsénvármegye munkaképes népsége kíváncsol részint Amerikába, részint Cseh- és Morvaországba, azért most a zsolnai munkához messze idegenből kell munkást rendelni. A zsolnai főszolgabíró 4, mond *négy* szál csendőrrel rendelkezik a nagy munkástömegeg szemben. Pedig a vörös demokraták ugyancsak dolgoznak közöttük. Valóságos agentúrákat tartanak a városban és a vasutnál is, ahol a szocialista tót iratokat és lapokat halomszámra szórják a munkások közé. Utbagaztásul szolgál nekik *dr. Halek* cseh orvos, aki nem tartja érdemesnek megszerezni a magyar polgárjogot, már csak azért sem, mert akkor a nemrég született leányát nem irathatta volna be felekezetnélkülinek. Ez az első eset, hogy Zsolnán a nem zsidó apa meg nem keresztelteti a gyer-

mejét. Az említett cseh és magyarul nem értő orvos a dicsőség, hogy a felekezetnélküliséget és a vallástalanságot hozta be Zsolnára és az iparos legények között toboroz híveket a vallástalanságnak. Hogy a magyar művelődésről szintén *csehül* gondolkodik ő maga is és tábora is, azt nem kell hangsúlyozni. Csodálkozni kell a magyar közigazgatás rövidlátásán, hogy az orvosbörbe bujt veszedelmes, vallástalan és nemzetellenes agitátort nem kíséri több figyelemmel. Csehországban már régen rendet csináltak volna oly magyar orvossal, aki a Halekéhez hasonló akciókat mert volna indítani. Ajánljuk ezt a trencsénvármegyei vezető körök figyelmébe, mert a magyarságnak is, a vallásnak is Halek-nél nincs nagyobb akadályozója az egész Trencsénvármegyében.

Pöstyén fürdőből. Az iszap- és tükörfürdők nagyszabású átalakítása a napokban nyer befejezést. A százados fürdőépületek gyökeres renoválása óriási akadályokba ütközött, amennyiben a 1/2 óránként felváltott munkásoknak 60 C° forró vízben és iszapban kellett gázolniok. A legnevezetesebb átalakítás az I. oszt. iszapfürdőt érte, melynek medencéje a régihez képest még egyszer akkora, úgy hogy 150 vendéget képes egyszerre befogadni. A medence területe 140 m². A tükörmédence is tetemesen bővült. Itt új zuhanytermet is építettek. Új azonkívül a ventiláció és a légfűtés, valamint a csatornázás, vízvezeték és az angol klozetek is. Az öltözőfülkék is újalakítottak s számuk a medencék bővült téréfogatáshoz képest jóval megszorítottak. Emellett a szegényebb sorsú fürdővendégek érdekei sem hagyttak figyelmen kívül, amennyiben a II. és III. oszt. iszapfürdőben észlelt, nagybárá higiénikus hiányok is orvoslást nyertek. A fürdőt folyó é. május 19-ik 1064 személy látogatta. — Mezey színtársulata, mely jelenleg Komáromban időzik, e hó 31-én indul Pöstyénbe. A megnyitó előadás június 1-én lesz.

A halottrabló. Megirtuk minap, hogy Farkasdon egy Csiffary János nevű ember megpróbolta Szöcs István néhány hét előtt elhunyt paraszt gazda tetemet, melyről leszedte az új ruhát és a szemfedőt is letépte. A csendőrség az elvetemült embert elfogta és a helyszíni szemle megejtése végett a feldült sírhoz vezette. A koporsót kiemelték, s a ruháit megfosztott halott, a gaz bünténynek néma, de haló poraiban rettenetes tanuja, szembe került a gonosztevővel, a ki midőn a feloszlásban levő tetemet meglátta, velőrázó sikoltással összerogyott és vonagló fájdalommal őrgöngni kezdett. A jelen volt népre az aljas ember iszonyú bűnhődése leirhatatlanul megrendítő hatást gyakorolt.

A verbói polgári iskoláról. Erről az iskoláról a „Ny. Sz.“-ben nemrég „Kulturkép Nyitra megyéből“ c. alatt egy épen nem hízelgő cikk jelent meg, egy a „Magyar Tanügy“-ben megjelent cikk alapján. A következőkben, mint ez intézet egyik jelenlegi tanára, az igazsághoz hűen, a fenti cikkhez a köv. megjegyzéseket batorodom fűzni. 1. *Nemzeti szempontból* nagyon is fontos ezen intézet államosítása, vagy legalább is a 500 K-nál nagyobb államsegély. Pauszlav vidéken fekszik s a tót falvakból ma is már sok növendéke van. Állami intézetnek — miután a magas tandíj nem volna — még több növendéke volna. Ma 85 fiú látogatja. Hogy e vidék a magyarság terén mennyire elmaradott, ezt csak az képes megítélni, aki itt tanít, s épúgy csak az képes igazán kellőképp értékelni ezen intézet fontos kulturmisszióját, amelyben az 1000 K.-val dotált tanárok önzetlenül mindent elkövetnek a fiúk s közönség magyarsítására. Egy röpírat alakjában is megjelent értekezésemben behatóan szoltam a polgári iskola fontos kulturmissziójáról. 2. A tanterv *teljesen* fel lesz dolgozva. Hogy a falvakból a tót fiúknak ne kelljen kétszer bejönniök, délelőtt 8—1 óráig van tanítás; a tanítást s az óraszámokat ellenőrzik a tanfelügyelő s a polgári isk. szakfelügyelő s mindkét részről csak kedvező véleményt hallottunk. 3. *Talmudoktatás nincs, csak héber bibliafordítás és ez senkire sem kötelező.* Csak az a szülő küldi erre fiát, aki akarja. *Ez délután 2—1/4-ig tart, tehát nem 3—4 órán át.* A többi felekezet is nyer megfelelő hitoktatást s a tantervben előírt izr. hittant egyik helybeli izr. elemi iskolai tanító tanítja. 4. *Kalappal senki sem ül.* Diakapokban is csak az a fiú ül, kinek szülei ezt nagyon kívánják. De akárhány izr. fiú sem a delutáni hittanra nem jár, sem sapkával nem ül óra alatt. 5. *Szombaton* sok olyan vidéken, hol túlnyomólag zsidók laknak, szünetel a tanítás pl. a helybeli áll. elemi iskolában, Liptószentmiklóson stb. Az a kérdés, mit csinálnak a ker. fiúk a héberoktatás alatt, felesleges, mert e hittan delután van,

mikor francia, hegedű, vagy egyéb tárgy. Ime mindez egészen más valami, mint a mit a Szemle írója mond s az állapotok európaibbak, mint mikép ott van feltüntetve, amely cikk írója úgy beszél ezen iskoláról, mint egy zügiskoláról. Rónai is tévedett, bár meglehet, hogy az ő korában több volt a zsidó jelleg, mint ma. Délutáni héberoktatást akárhány áll. polgári isk. növendéke is élvez, ott se kevesebbet, mint itt. Végre mint szintén keresztény ember mondom: Adná az Eg. hogy ez intézetet az állam minél előbb venné át. Kérem még a Tek. Szerkesztőseget, az igazság nevében e cikk szíves közlésére. *Koller István.*

A tanár úr közleményéről elismerjük, hogy az tárgyilagosan van megírva, de éppen ezért nem cáfolhatta meg a „Kulturkép Nyitra megyéből” című cikkünknek adatait és nem is adhatott kielégítő feleletet az általunk felvetett kérdésekre. Így még mindig nem tudjuk, hogy miért szünetel a verbói nyilvános jogú iskolában szombati napokon és a zsidó ünnepeken a tanítás? Miért ül az iskolában a zsidó tanulók egy része az előadás alatt diáksapkában, helyesebben zsidó házi sapkában? Miért foglalkoznak az iskolában naponként a héber biblia fordítással, mikor az izraelita hit-tan tanításáról a tantervben csak úgy gondoskodtak, mint akár a többi vallások hittanának az oktatásáról? Miért történik mindez, ha az az iskola, nem zsidó felekezeti, hanem egyszerűen csak magániskola? Ezek után meg kell ismételnünk azon kívánságunkat, hogy a verbói államilag segélyezett polgári iskolában európaibb szokások kapjanak lábra és kétségbe kell vonnunk azt, hogy *ennek* az iskolának az államosítása nemzeti szempontból kívánatos volna, mert államosítás esetében is a tanulók nagy kontingensét azok szolgáltatnák, a kik miatt az intézet az európai szokásoktól annyira elmaradt. *Szerk.*

A rajeci iskola ünnepe. A rajeci r. kath. népiskola tantestülete f. hó 20-án gyermekszínielőadást rendezett, melynek tiszta jövedelmével a trencsénmegyei tanítók internatusát, az úgynevezett „Kosztka Mihály Tanítók Házát” segélyezni kívánta. Szinre került a közismert bájos meséjű „Hamupipóka”-nek Poldini Ede által megzenésített és éneke alkalmazott tündérajéka. Az előadás fővédnökségét Mihály József egyh. főtanfőnök és Kosztka Mihály kir. tan. tanfőnök vállalták el, kik hogy mennyire érdeklődtek az előadás iránt, kitünt abból, hogy míg az előbbi az alább nyugtázott összeggel enyhítette a színerhozatal költségeit s nagy elfoglaltsága miatt meleghangú táviratban mentette ki távol maradását, addig Kosztka Mihály személyes megjelenésével tüntette ki a tantestületet s emelte az ünnepély fényét. A mi az előadás sikerét illeti, nem szükséges a dolgot a jóakaró elnézés és kedvezés szemüvegén át néznünk, hogy kedvezően nyilatkozhassunk. Úgy az iskolások kellemes éneke és határozott föllépése, valamint Matulay Ferenc kántortanító precíz zongorakísérete valóban élvezetes estét szereztek a város és vidék szép számú intelligens közönségének. Nem hagyhatjuk itt szó nélkül azon körülményt, hogy tót nemzetiségi vidéken kizárólag tót anyanyelvű gyermekek által produkált ily nagyobb szabású és fényes sikerű magyar előadás a tanítás- és nevelésnek oly kviteriuma, mely a legelőnyösebben mutat rá az iskola hazafias működésére, legkedvezőbben mutatja be az intézet vezetőségét és tantestületét, mert a felvidék tanügyi nehezégei közepette ily feladattal megbirkózni, csak oly iskola képes, mely hivatásának magaslatán áll, következőképpen a magyarosodás szempontjából nagyrabecsülendő kulturmissziót teljesít. Kiváló dícséretet érdemel Matulay Ferenc tanító az énekek fáradságos begyakorlásáért, s legmelegebb elismerés illeti Ramsauer Marietta tanítónőt az izléses színpadi megjelenítés körül kifejtett buzgólkodásáért. Az előadást cigányzene mellett reggelig tánc követte, miközben világpostaverseny tartatott. A legtöbb levelező-lap birtokosát Ramsauer Marietta tanítónőt a rendezőség díszes előzősa bokrétaival tüntette ki. —

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas ásványvíz** erre a legbiztosabb óvoszer.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olesó saványvív; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvoszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysáknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. **26 év óta vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva.** Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb kérés értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is **olcsóbb;** hogy az **Ágnes-forrás** leírásának ismertető füzetét **ingyen kapható.** A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.

Felülíztettek: Mihály József, Nyitra 50 korona, Dr. Ság Manó képviselő, Budapest 10 kor., Dr. Pokorny Nándor 10 kor., Rajeci hitelszövetkezet 10 kor., Rajeci fogyasztási szövetkezet 10 kor., Kosztka Mihály 8 kor., Baross Károly 6 korona, Frantsek József 6 kor., Bocsek György 4 kor., Hauser László 3 kor., Holub István, Chilkó Pál, Baltay Géza, Tvrdy János, Imlauf Károly, Novodvorszky János, Bittsánszky Géza, Eiser Ármin, Kalafusz János, Fazekas Gizella 2—2 koronát, Steiner Emil 1 kor., kiknek ez úton mond hálás köszönetet a rendezőség. A tiszta jövedelem az internatus javára 180 koronát tesz ki.

Szövetkezeti falu. Nem nálunk van ilyen. Itt a szövetkezeti eszme sokkal fejlettebb még. A francia kormány készül megvalósítani a szövetkezésnek e különös és merész alakját. Eddig is ismeretes a szövetkezésnek sokféle formája, de faluszövetkezet eddig még nem volt. A franciák Orán városa mellett akarják fölépíteni a szövetkezeti falut. E célból 1000 hektár kedvező fekvésű és talajú földet jelöltek ki a telepéseknek. A területet most még részben erdőszeg borítja, melyet ki kell irtani. A telepések minden hektár föld után 1 frank bért fizetnek s földjeiken szemes-termények és takarmánytermesztésével fognak foglalkozni. A szövetkezeti falu létesítéséhez, illetve a munka megkezdéséhez 200 ezer frank alaptőkére van szükség, ezt 50 frankos részjegyek útján hozzák be. Az egész tőkét már lejegyezték, az algéri szövetkezeti falu tehát létesül s a telepítvényesek a legszebb reményekkel fognak kozáz munkájukhoz.

Nemzetközi kiállítás Madridban. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti kerülete érdekelt kereskedői és ipari köreit, hogy Madridban ez évi szeptember hótól november haváig nemzetközi egészségügyi, művészeti és ipari kiállítás lesz. A kiállítás védnökségének a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara is tagja.

Megjelent! Zarándokút a Szentföldre. Irta dr. Franciscy Lajos. Külön lenyomat a Nyitra-megyei Szemleből. A 14 nyomtatott ívre terjedő izlésesen kiállított könyv ára bérmentes megküldéssel 2 korona. Megrendelhető *Nyitrán, Huszár István* könyvkereskedésében.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említsre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan *Ferencz József* keserűvizet. 74.

Belga és francia tőke Magyarországon. A „Belga és Francia Pénzesport”, mely tudvalegőleg Belgium és Franciaország legnagyobb pénzügyintézetének szindikátusából áll, a magy. szent korona országainak területén való elhelyezésre 100 millió arany frtot engedélyezett. Európa ezen leghatalmasabb Pénzesportja e készpénztőke folyósításával Budapest legtekintélyesebb bankárját a Róth Bankházat bízta meg. Felhívjuk a T. olvasó közönség figyelmét a főváros eme legnagyobb Bankházának lapunk mai számában közzétett hirdetésnyére. 67.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaiilat? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcórtűk is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

páratlan gyógyhatású epekő megbetegedésnél.

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

forrást, ha a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb kérés értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is **olcsóbb;** hogy az **Ágnes-forrás** leírásának ismertető füzetét **ingyen kapható.** A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz!

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.

Hirdetmény.

100.000.000

arany forint belga és francia készpénz tőkét folyósítat Magyarország területére hazánk legelőkelőbb bankháza!!!

Róth bankház Budapest

Bank-központunk:

Magy. kir. Opera-Bazár.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3%, 3 1/2%, 4 1/2%-os kamatra készpénzben.

Jelzálog-kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5%, esetleg 5 1/2%-al.

Személy és tárca váltóhitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2 1/2%—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjaira is.

Értékpapírokra, vidéki pénzügyintézetek és vállalatok részvényeire értékük 95%-áig kölcsönt nyújtunk az Osztrák Magyar-Bank kamatlába mellett, értékpapírok lombardozására saját tőkéinkből reservált több száz ezer korona erejéig.

Konvertálunk bármely belföldi pénzügyintézet által nyújtott jelzálogos-törlesztéses, személyi- és váltó-kölcsönt.

Mindenemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk. Megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó minden reális ügyletet a legnagyobb pénzesportoknál levő összeköttetéseinél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű felvilágosítást.

Bankházunk képviseletére megbízható egyéneket felvesszünk.

(Válaszbélyeg mindenkor mellékelendő.) 38. 12—52.

Bank-helyiségeink Budapesten:

VI. Ó-utca 15. sz. és Lázár-u. 16. sz. a. vannak.

Közgazdaság.

Nyitra vármegye keresete a selyemtenyésztés után 1880-tól 1906-ig bezárólag. 1. A termelt selyemgubó után 1880-tól 1906-ig bezárólag kifizetett: 45,008 kor. 2. A selyemtenyésztés terjesztésére 1906-ban 4,065 koronát; a felügyelőség működése óta pedig kifizetett 29,371 kor., összesen 74,379 korona.

Ezzel szemben Bács-Bodrog vármegyében eddig 21,738,898 koronát fizettünk ki a selyemtenyésztés után.

Ezen IV-ik táblázatnak 2-ik rovatában mindenki meggyőződhet arról, hogy a selyemtenyésztés terjesztésére a vármegyében mennyit fordított az országos selyemtenyésztési felügyelőség és az ilyen mellékjövödelmekkel együtt Nyitra vármegye 74,379 korona keresethez jutott az országos selyemtenyésztési felügyelőség fenállása óta.

Azon községek, a hol a selyemtenyésztők száma 1905. évről 1906. évre emelkedett: Az ér-

sokujvári járásban: Tardoskedden 4-ről 6-ra; a galgóczi járásban: Beregszegen 4-ről 11-re, Felsőzelen 1-ről 2-re, Lipótváron 19-ről 32-re, Újvároskán 9-ről 10-re; a nagytapolcsányi járásban: Nyitrapereszlényen 1-ről 2-re, Vámosujfalun 1-ről 2-re; a nyitrai járásban: Czabajon 5-ről 6-ra, Salgón 1-ről 5-re, Üreghen 5-ről 7-re; a vágúj helyi járásban: Brunócon 4-ről 7-re, Óturán 6-ról 9-re, Vágújhelyen 21-ről 25-re, Verbón 7-ről 11-re; a vágújszéki járásban: Mocsonokon 5-ről 6-ra, Sopornyan 20-ről 34-re; a zsámbokréti járásban: Chinorán 2-ről 5-re emelkedett a selyemtenyész-tők száma.

Nyilt-tér.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Nyilatkozat.

Tekintettel arra, hogy személyesen meggyőződtem arról, mikép a „Vágújszéki Lap“ 1906. évi május hó 13-iki számában „Vizsgálat a csacai választásból kifolyólag“ cím alatt megjelent és a „Nyitramegyei Szemle“ által átvett tudósítás téves információk alapján, továbbá arra, hogy eme meggyőződésemet a keresztül vezetett vizsgálat is megerősített, kötelességemnek ismerem, hogy a fent hivatott tudósítást visszavonjam és annak megjelenése fölött Főt. Szvitek János óbesztercei plebános úr előtt ezúton is őszinte sajnálatomnak adjak kifejezést.

Bánó Ferencz.

Szülő eladó.

Komlövölgyben a 243. számú szülő eladó. Közlebbi értesítés nyerhető: **Nyitrai Népbankban.**

Értesítés!

A nagyérdemű közönséget tisztelettel van szerenésém értesíteni, hogy **Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 21. szám alatt, Stefkovicsele házban**

cipész-üzletet

nyitottam.

A fővárosban és a vidéki nagyobb városokban, nemkülönbén helyben 2 és fél éven át e szakmában szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a t. megrendelő közönséget a kor igényeinek teljesen megfelelő, saját készítményű, divatos, izléses kivitelű, tartós és kényelmes cipő-árukkal jutányos áron szolgálhatom ki.

Szíves pártfogását kérve, maradok

teljes tisztelettel

Szöke Antal,

cipész.

77. 4-5.

5313/1907. p. sz.

Hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék mint birtokbiróság közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak a galánta—zsolnai vonal második vágányához szükségelt, a vágúj helyi 422. sz. tjkvben B. 19.20 sorsz. alatt egészben Hornyák Mihály és neje szül. Sztanek Mária nevével vezetett 6. sor 853. hr. számú 778 négyszöglet tevő — szabadtelekből kisajátított 164 négyszöglet kártalanítása végett tárgyalási határnapul **1907. évi június hó 3-ik napjának délután 4 óráját, esetleg a következő napját Vágúj helyi község házához** kitűzte, arra az összes érdekelteket végzésileg meghívta azon határozott kijelentéssel, hogy bármely érdekelte elmaradása a kártalanítás fölött az érdemleges határozat hozatalát nem gátolja, — hogy a távollevő vagy ismeretlen tartozkodásuak részére gondnokul Koronthály Lőrinc vágúj helyi ügyvéd neveztetett ki.

Kelt Nyitrán, 1907. évi április hó 22-ik napján. A kir. törvényszék mint birtokbiróság.

(P. H.)

Degel,

t. jegyző.

80. 3-3.

Eladó birtok.

Kiskéren 30 hold föld gazdasági épületekkel f. évi október hó 1-én haszonbérbe; esetleg ólesó feltételek mellett tehermentesen eladó. Ügynökök nem díjaztatnak. Felvilágosítás a tulajdonosnál Faeseten (Krassószörény megye).

Ungar János,

kir. j. b. hivatalnok.

83. 2-3.

A zsolnai iparkiallításán ezüst érem. Orsz. Iparegyesülettől ezüst díszérem.

Csernyák József

cipész-üzlete

Nyitra, Bottyán János u. 3.

Ajánlja magát mindennemű

férfi-, női- és gyermek-cipők

elkészítésére. Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Érzékeny lábakra különös figyelem fordítatik. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Saját készítményű áruraktár férfi-, női- és gyermek-cipőkben bel- és külföldi divatos bőrökben és mindennemű **cipész kellékekben** u. m. **crémek, fűzők** stb. 81. 3-10.

Erzsébet út 24-dik számú **ház eladó.**

Közlebbi értesítés: Nyitrai Népbankban.

Mc Cormick
amerikai aratógép-gyár

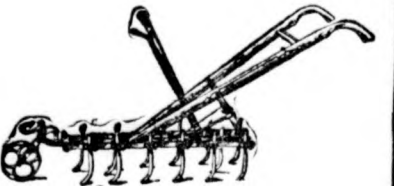
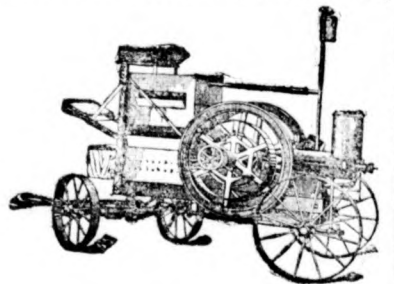
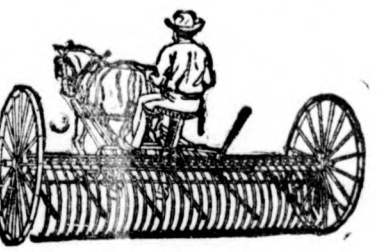
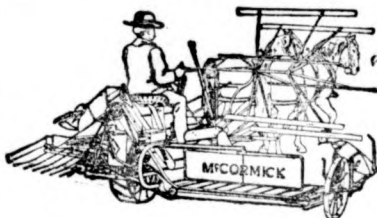
igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

Knecht E. John igazgató.

Mc Cormick **kéveköto-aratógégei** és **marokrakó-aratógégei** a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva.

Ez nem üres frazís, hanem tény!

Összes gyártmányainkról szóló képes katalógusunkat kívánatra bérmentve küldjük.

84. 2-10.

Verebély Géza uri és női divat áruháza, Nyitra

a Tulipánszövetség — Magyar Védő-Egyesület tagja.

II. Vármegye-u.

Legujabb női kosztüm és bluzkelme különlegességek. Tavaszi uri kalapok, nyakkendők nagy választékban! Valódi Linoleum szőnyegek! Csipke- és posztó-függönyök, asztal- és ágy-terítők. Gyapju szőnyegek és pokrócok. — Mindazon honi gyártmányu cikkeket, melyek áruházam szakmájához tartoznak állandóan raktáron tartok, a miről a Tulipánszövetség — Magyar Védő-Egyesület hiteles másolatban közreadott okmánya is tanuskodik. — Pártoljuk a honi ipart és magyar kereskedelmet ne csak szóval, de tettel!

10.

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank“ részvénytársaság NYITRA székhelyllyel.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvitelére haszonrészesedés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tűzifát. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal gőzeke-szántásokat ott, ahol 2000 magyar holdnyi érdekelttség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12,4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **műtrágyaféleletet**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.